

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2023 r. na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. **sprawy M. K.** skazanego z art. 177 § 2 k.k. i inne,
w przedmiocie kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 2 sierpnia 2022 r., sygn. akt VI Ka 154/21, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 7 grudnia 2020 r., sygn. akt II K 791/19,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 7 grudnia 2020 r., sygn. II K 791/19, M. K. w ramach zarzucanego mu w pkt 1 czynu, został uznany za winnego tego, że w dniu 1 grudnia 2018 r. w miejscowości K., gm. N. woj. [...], umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym określone w art. 3 ust. 1 i art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, w ten sposób, iż kierując samochodem osobowym marki M. o numerze rejestracyjnym [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości i posiadając 1,65 promila (0,78 mg/1) alkoholu w wydychanym powietrzu, niewłaściwie obserwował drogę, nie zachował należytej ostrożności i nie dostosował techniki i taktyki jazdy oraz prędkości do panujących warunków drogowych, w wyniku czego prawą stroną kierowanego

przez siebie pojazdu marki M. potrafił przechodzącą przez jezdnię ze strony lewej na prawą w kierunku jazdy samochodu H. K., czym spowodował u pokrzywdzonej obrażenia ciała w postaci pojedynczych ran i otarć naskórka na głowie, podbiegnięć krwawych w tkance podskórnej głowy, pojedynczej szczeliny złamania obejmującej jedynie blaszkę zewnętrzną kości sklepienia czaszki po stronie lewej, obustronnego złamania żeber po stronie prawej z rozerwaniem opłucnej i międzyżebry z towarzyszącym otwarciem jam opłucnowych i jamy otrzewnowej, a także uszkodzenia płuca prawego, złamania mostka, dwumiejscowego złamania kręgosłupa w odcinku piersiowym z przerwaniem ciągłości rdzenia kręgowego i rozerwaniem aorty na wysokości górnego złamania, rozerwania worka osierdziowego, pojedynczego uszkodzenia wątroby, rozerwania krezki jelita cienkiego, odwarstwienia narządów jamy brzusznej w przestrzeni zaotrzewnowej, wieloodłamowego złamania kości miednicy, odwarstwienia tkanki podskórnej w okolicy biodrowej prawej, złamania lewej kości ramiennej na wysokości szyjki autonomicznej, pola zmiażdżeń i odwarstwień tkanki podskórnej na obu kończynach dolnych, wieloodłamowego złamania głów obu kości strzałkowych, uszkodzenia łąkotki bocznej i rozerwania więzadeł krzyżowych po stronie lewej, złamania kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej, odłamania dolnej części kostki przyśrodkowej podudzia lewego, szczeliny złamania przechodzącej przez powierzchnię stawową lewej kości piszczelowej, złamania wyrostków kręgów piersiowych i lędźwiowych, nielicznych zasinień i otarć naskórka na powłokach, a które to obrażenia doprowadziły do zgonu H. K. – to jest, popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i za to na podstawie tych przepisów został skazany na karę 8 lat pozbawienia wolności.

Ponadto, w ramach zarzucanego czynu w pkt 2 aktu oskarżenia, M. K. został uznany za winnego tego, że w dniu 1 grudnia 2018 r. w miejscowości R. i K., gm. N. woj. [...], prowadził pojazd mechaniczny marki M. o numerze rejestracyjnym [...] w ruchu lądowym znajdując się w stanie nietrzeźwości i posiadając 1,65 promila (0,78 mg/1) alkoholu w wydychanym powietrzu, to jest, popełnienia czynu z art. 178a § 1 k.k. - i za to został skazany na karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec M. K. karę łączną 9 lat pozbawienia wolności, na poczet której na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 2 grudnia 2018 r. do dnia 11 grudnia 2019 r.

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd zasądził w pkt od 8 do 10 wyroku od M. K. na rzecz oskarżycieli posiłkowych R. K., M. K. i E. K. zadośćuczynienie za doznaną krzywdę w kwotach po 50.000 zł.

Na podstawie art. 44 § 3 k.k. Sąd orzekł wobec skazania oskarżonego za czyn z pkt 1 wyroku dożywotnio zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych; wobec skazania za czyn z pkt 2 wyroku – orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres lat 5, łącząc na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. oraz art. 90 § 2 k.k. te środki karne i orzekając dożywotnio zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Na podstawie art. 43a § 2 k.k. wobec skazania za czyn z pkt 2 Sąd zasądził od M. K. na rzecz Funduszu P. świadczenie pieniężne w kwocie 9.000 zł oraz na podstawie art. 627 k.p.k. na rzecz oskarżyciela posiłkowego R. K. kwotę 6.000 zł tytułem zwrotu poniesionych przez niego kosztów; wyrok zawiera także rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych i opłaty.

Wyrok ten został zaskarżony przez obrońców oskarżonego - adw. M. M. i adw. P. K. - którzy w wywiedzionych przez siebie apelacjach podnieśli zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego i prawa procesowego, błąd w ustaleniach faktycznych oraz rażącej niewspółmierności kary.

Wyrokiem z dnia 2 sierpnia 2022 r., w sprawie o sygn. akt VI Ka 154/21, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego adw. P. K., który na podstawie art. 519 k.p.k. w zw. z art. 520 § 1 i 2 *a contrario* k.p.k. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 524 § 1 k.p.k. w zw. z art. 525 § 1 k.p.k., zaskarżył ten wyrok w całości na korzyść M. K.

Na podstawie art. 526 § 1 k.p.k. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k. zarzucił stanowiące inne niż określone w art. 439 k.p.k. rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k., poprzez błędną wykładnię tych

przepisów polegającą na przyjęciu, że czyn stypizowany w art. 178a § 1 k.k. pozostaje w realnym zbiegu z czynem stypizowanym w art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k., podczas gdy, jak wskazuje się w piśmiennictwie i orzecznictwie, prawidłowa wykładnia w/w przepisów nakazuje przyjąć, iż w sytuacji, gdy sprawca prowadził pojazd będąc w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego i spowodował wypadek ze skutkiem śmiertelnym, podlega odpowiedzialności wyłącznie na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k., gdyż stan nietrzeźwości lub odurzenia, w którym się znajdował, został uwzględniony w zaostreniu karalności przewidzianym w art. 178 § 1 k.k., zaś wcześniejsze prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (art. 178a k.k.) należy w takiej sytuacji traktować jako współukarany czyn uprzedni, względnie zastosować w tym względzie prawnokarną regułę wyłączania ocen w postaci reguły *lex consumens derogat legi consumptae*.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie.

W odpowiedzi na kasację obrońcy oskarżonego prokurator Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k. Analiza zarzutu kasacyjnego nie wykazała, by w sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k.

Identyczny zarzut, jak obecnie w kasacji, został już postawiony w apelacji adw. P. K. (pkt 1/a), a więc ten sam zarzut stanowił już przedmiot rozważań Sądu odwoławczego, co znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku.

Sąd ten wyczerpująco umotywował powody jego nieuwzględniania. Jednocześnie obrońca nie przedstawia żadnych argumentów odnoszących się do analizy dokonanej przez Sąd drugiej instancji, powtarzając jedynie zarzut podniesiony już w apelacji, co sprawia wrażenie, jakby w ogóle nie tylko nie akceptował argumentów uzasadnienia wyroku tego Sądu, ale nadal kierował ten zarzut przeciwko orzeczeniu Sądu I instancji. Tymczasem rolą Sądu Najwyższego

nie jest ponowne rozpoznawanie zarzutu apelacyjnego, lecz analiza, czy Sąd odwoławczy rozpoznał go w sposób prawidłowy. W niniejszej sprawie kontrola instancyjna była rzetelna.

Zgodnie z art. 176 Konstytucji RP postępowanie karne, tak jak każde postępowanie sądowe, jest dwuinstancyjne. Celem kasacji jest jedynie wyeliminowanie z obrotu prawnego już prawomocnych orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych rażących naruszeń prawa o podobnej randze (*zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 stycznia 2021 r., II KZ 45/20, LEX nr 3112380; z dnia 30 stycznia 2019 r., V KK 465/18, LEX nr 2621140; z dnia 27 stycznia 2014 r., III KK 463/13, LEX nr 1425012*). Powtarzanie zatem w kasacji tych samych argumentów co w złożonym wcześniej przez stronę zwykłym środkiem odwoławczym (apelacji), stanowi, co do zasady, naruszenie przepisu art. 519 k.p.k. Można co prawda w kasacji wytykać uchybienie i wyrokowi sądu I instancji, ale warunkiem skuteczności tak skonstruowanego zarzutu jest wykazanie, że uchybienie to przeniknęło do wyroku sądu odwoławczego, będącego przedmiotem zaskarżenia. Istotą kasacji jest bowiem wykazanie, że w czasie kontroli odwoławczej doszło do rażących błędów w przebiegu tej kontroli. W szczególności strona może wykazać, iż niektóre z zarzutów apelacyjnych nie zostały w ogóle rozpoznane (naruszenie art. 433 § 2 k.p.k.) lub jedynie w sposób niepełny (naruszenie art. 457 § 3 k.p.k.). Oba te zarzuty wymagają nadto wykazania, że uchybienia takie, jeżeli faktycznie wystąpiły - miały istotny wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2019 r., V KK 108/18, LEX nr 2642389; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2019 r., V KK 613/18, LEX nr 2615843*). Tymczasem w niniejszej sprawie nie można było mówić o tym, by Sąd odwoławczy dopuścił się naruszenia wskazanych przepisów. Nie doszło również w toku postępowania odwoławczego do tzw. „efektu przeniesienia”, czyli zaabsorbowania do orzeczenia sądu *ad quem* uchybień popełnionych przez sąd *a quo*, ponieważ wykładnia art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. dokonana w niniejszej sprawie przez Sąd I instancji, została słusznie uznana przez Sąd odwoławczy za prawidłową.

Sąd odwoławczy trafnie wskazał, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie uznaje się, iż „Zachowanie sprawcy, kierującego pojazdem w stanie nietrzeźwości lub po użyciu środka odurzającego, który w następstwie naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu powoduje wypadek komunikacyjny, stanowi dwa odrębne czyny zabronione - jeden określony w art. 178a § 1 lub 2 k.k., drugi zaś - w art. 177 § 1 lub 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. Ewentualna redukcja ocen prawnokarnych powinna zostać dokonana - z uwzględnieniem okoliczności konkretnego przypadku - przy przyjęciu, iż występki zakwalifikowany z art. 178a § 1 lub 2 k.k. stanowi współukarane przestępstwo uprzednie” *(tak przyjął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 marca 2002 r., I KZP 4/02, OSNKW 2002, z. 5-6, poz. 37, a następnie w kolejnych sprawach: zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 czerwca 2020 r., IV KK 131/20, LEX nr 3212822; z dnia 19 lipca 2006 r., III KK 139/06, LEX nr 193078; z dnia 18 czerwca 2008 r., III KK 41/08, LEX nr 436431)*. Należy uznać za słuszną przedstawioną w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego konkluzję co do tego, że odrębność czynów należy przyjąć w sytuacji, gdy spowodowanie wypadku komunikacyjnego nie pozostaje w związku obiektywnego przypisania z uprzednim naruszeniem przez sprawcę zasad trzeźwości w ruchu.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy trafnie zwrócił uwagę, że zachowanie skazanego nie sprowadzało się wyłącznie do spowodowania wypadku samochodowego w stanie nietrzeźwości. M. K. w dniu zdarzenia dopuścił się swoistego ciągu zachowań, rozpoczynając spożywanie alkoholu o godz. 8:00 rano, by następnie wykonać kilka odrębnych tras, jeżdżąc samochodem w różne miejsca (do kolegi, do sklepu itd.), zanim w końcu, około godz. 16:00 spowodował wypadek, w wyniku którego śmierć poniosła pokrzywdzona H. K. Był to więc ciąg zachowań, kiedy to w sposób nader oczywisty oskarżony stwarzał realne zagrożenie dla uczestników ruchu drogowego. Taki stan faktyczny w pełni uzasadnia przyjęcie zbiegu realnego czynu z art. 178a § 1 k.k. i art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k., która to konstrukcja oddaje w pełni zawartość kryminalną zachowania skazanego.

Autor kasacji powołuje się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 r., w sprawie o sygn. akt V KK 91/08 (LEX nr 436445), którego teza

brzmi jednak odmiennie niż przedstawia to skarżący i nie przesądza o konieczności zastosowania konstrukcji czynu współukaranego: „Nie negując różnych (teoretycznie) możliwości dokonywania prawnokarnej oceny zachowania, polegającego na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego i spowodowania - w następstwie naruszenia zasad ruchu drogowego - wypadku w komunikacji ze skutkiem określonym w art. 177 § 2 k.k. i istnienia rozbieżności co do tej oceny w doktrynie, w określonym stanie faktycznym może dojść do pozornego zbiegu przestępstw, kiedy to przestępstwo z art. 178a k.k. stanowi czyn współukarany uprzedni, jako że stan nietrzeźwości, w którym się sprawca znajdował w chwili spowodowania występkę w komunikacji z art. 177 k.k., został już uwzględniony w zaostreniu karalności przewidzianym w obowiązkowym do zastosowania w tej sytuacji art. 178 § 1 k.k. Stąd też to wcześniejsze prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości przez oskarżonego, wyczerpujące formalnie dyspozycję art. 178a § 1 k.k., należy traktować jedynie jako współukarany czyn uprzedni. W takim przypadku należy w kwalifikacji prawnej czynu i podstawie prawnej wymiaru kary powoływać również ów art. 178 § 1 k.k.”. Tymczasem w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy prawidłowo podkreślił, że należało mówić w sensie ontologicznym i prawnym o dwóch różnych czynach, odwołując się do wymagania, by oceny zaistnienia konstrukcji współukaranego czynu uprzedniego dokonać przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności każdego konkretnego przypadku. Sąd I instancji, co trafnie podkreślił Sąd odwoławczy, prawidłowo zastosował prawo materialne w tej sprawie, podkreślając szczególne okoliczności zachowania oskarżonego, które pozwalały na przyjęcie, że doszło do obu powołanych w sentencji wyroku przestępstw – jako ciągu zachowań.

Należało więc uznać, że Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia art. 178a § 1 k.k. i art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k., poprzez zarzucaną błędną wykładnię powołanych przepisów – przedstawił także odpowiednie rozważania wyjaśniające kierujące nim motywy. Podobnie przepisów prawa nie naruszył Sąd odwoławczy aprobuując stanowisko Sądu Rejonowego w Legionowie.

W tej zaś sytuacji należało uznać kasację za oczywiście bezzasadną i oddalić ją w trybie art. 535 § 3 k.p.k. O kosztach sądowych postępowania

kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., obciążając nimi skazanego M. K..